

Oslo kommune Byrådsavdeling for byutvikling

Byrådens sak

Byrådens sak nr.: 10/2018

Vedtaksdato: 25.04.2018

Vår ref. (saksnr.): 201801429-5

Arkivkode: 500

HØRING - FORSLAG TIL ENDRING I BYGGTEKNISK FORSKRIFT (TEK17) OM ENERGIFORSYNINGSKRAV FOR BYGNINGER OVER 1000 M2. HØRINGSUTTALELSE FRA OSLO KOMMUNE

Saksfremstilling:

Direktoratet for byggkvalitet har i høringsnotat av 13.02.2018, på vegne av Kommunal- og moderniseringsdepartementet, sendt til høring forslag om endring i byggeteknisk forskrift om energiforsyningskrav for bygninger over 1000 m2. Høringsfrist er 20.04.2018.

Gjeldende forskrift

Energikravene for bygg er regulert i byggeteknisk forskrift (TEK17) kapittel 14, og har virket fra 01.01.2016. Det stilles krav til hvor energieffektive bygg skal være, og hvilken energiforsyning bygg kan ha. Kravet til energiforsyning er regulert i § 14-4. Bestemmelsens annet ledd krever at bygninger over 1000 m2 oppvarmet BRA skal ha energifleksible systemer. I forskriftsveilederen fremgår det at kravet kan oppfylles ved å bygge energifleksible systemer som dekker minimum 60 % av normert netto varmebehov.

Høringsforslaget

Endringene i TEK17 § 14-4 er foreslått som en følge av at Stortinget har fattet to anmodningsvedtak om å skjerpe kravet til energiforsyning, jf. DOK 8:31 S (2015-2016).

Forskriftsendringen skal etter planen tre i kraft 01.01.2019. Øvrige bestemmelser i kapittel 14 er ikke på høring. De viktigste endringene forslaget innebærer er:

- Dagens krav om energifleksible varmesystem videreføres i forskriften.
- Andelen av byggets varmebehov som skal være energifleksibelt fastsettes i forskrift. I dag er denne gitt som preakseptert ytelse i veileder.
- Kravet til hvor stor andel av varmebehovet som skal dekkes av energifleksible systemer økes fra minimum 60 prosent (preakseptert ytelse i veileder) til minimum 80 prosent.

Endringen i forskriftsteksten er merket i kursiv, ny § 14-4 skal lyde:

§ 14-4 Krav til løsninger for energiforsyning

- (1) Det er ikke tillatt å installere varmeinstallasjon for fossilt brensel.
- (2) Bygning med over 1 000 m2 oppvarmet BRA skal

a) ha energifleksible varmesystemer som dekker minimum 80 prosent av normert netto varmebehov beregnet etter Norsk Standard NS 3031:2014 Beregning av bygningers energiytelse - Metode og data.

b) tilrettelegges for bruk av lavtemperatur varmeløsninger.

(3) Kravene i annet ledd gjelder ikke for småhus.

(4) Boenhet i småhus skal oppføres med skorstein. Kravet gjelder ikke dersom

a) boenheten oppføres med vannbåren varme, eller

b) årlig netto energibehov til oppvarming ikke overstiger kravet til passivhus, beregnet etter Norsk Standard NS 3700:2013 Kriterier for passivhus og lavenergibygninger Boligbygninger.

Vedtakskompetanse:

I henhold til delegert fullmakt (Byrådets vedtak av 03.07.2001, sak 1360, jf. bystyrets vedtak av 30.05.2001, sak 218) er myndighet til å avgi høringsuttalelser på vegne av Oslo kommune delegert til byrådene i saker som ikke er av prinsipiell betydning. Foreliggende sak vurderes å være av en slik karakter at byråd for byutvikling kan avgi uttalelse.

Vedtak/Oslo kommunes høringsuttalelse:

Byråd for byutvikling avgir i henhold til delegert fullmakt følgende høringsuttalelse til forslaget:

Oslo kommune støtter forslaget om at andelen av byggets varmebehov som skal være energifleksibelt fastsettes som krav i forskrift. Videre ser kommunen det som positivt og hensiktsmessig at kravet til hvor stor andel av varmebehovet som skal dekkes av energifleksible systemer økes fra minimum 60 prosent (preakseptert ytelse i veileder) til minimum 80 prosent.

I fremtidens energisystem blir det viktigere enn noensinne å frigjøre høyverdig elektrisitet til de formålene der andre energiformer ikke kan brukes, som for eksempel til digitalisering og transport. Den foreslåtte endringen vil øke kommunens mulighet for å utnytte fjernvarmesystemet på en samfunnsøkonomisk måte, samt at det åpner opp for større fleksibilitet i valg av energibærere i bygg (som for eksempel bruk av solenergi, utnytte overskuddsenergi fra nabobygg osv.).

Etter gjeldende byggteknisk forskrift har det vært mulig å prosjektere (bolig)bygninger hvor tappevannsbehovet står for 60 % av oppvarmingsbehovet, slik at man står fritt til å velge elektrisk romoppvarming. I NS3031 forutsettes det ved beregninger av energibehov til romoppvarming en innetemperatur på 21 °C i driftstiden, men det er ingenting som hindrer brukeren i å ha en høyere innetemperatur og dermed høyere energibehov. På samme måte beregnes energibehovet til varmt tappevann i henhold til samme standard som 29,8 kWh/m² år, men i realiteten varierer det svært mye hvor mye energi det faktisk går til tappevannsoppvarming.

Forslaget til endring svarer i så måte på flere av de bekymringer kommunen spilte inn til høringsforslaget *Nye Energikrav til bygg* (15/1311, høringsfrist 18.05.2015), § 14-4: *Krav til energiforsyning* hvor kommunen kommenterte at forslaget om nye energikrav til bygg fjerner reguleringen av direktevirkende elektrisitet. Mange av de momenter kommunen den gang løftet frem som argumenter mot endringen, som for eksempel at den ville kunne svekke grunnlaget for felles vannbårne løsninger for byområder, at den ville kunne føre til økt bruk av panelovner og, som en konsekvens, at energisystemet blir mindre fleksibelt, er hensyntatt i begrunnelsen for nytt forslag til § 14-4 annet ledd i byggteknisk forskrift (TEK17).

Oslo kommune viser også til Asplan Viak sin rapport: *Ytterligere beregninger knyttet til rapporten «Energifleksibilitet i bygg – en studie av konsekvenser av preaksepterte løsninger»* utgave 2 datert 07.11.2017, som er vedlagt høringsnotatet. Her fremgår det at ved krav om at 60 % av oppvarmingsbehovet skal være energifleksible varmesystem, vil det i eksempelet med en boligblokk kunne dekkes av felles tappevannsanlegg kombinert med energieffektiviseringsiltak i bygningskroppen. Det medfører at romoppvarming i stor grad kan løses ved panelovner og annen elektrisk oppvarming. Konsekvensen er at målsetningen om energifleksible systemer i bygninger ikke oppnås ved 60 % andel. Oslo kommune ser det derfor som viktig og riktig at andelen økes til 80 %.

På tross av at forslaget om 80 % andel av normert netto varmebehov skal dekkes av energifleksible varmesystem for bygninger over 1000 m² oppvarmet BRA, vil ikke endringen få noen konsekvenser for bygninger som er mindre enn 1000 m² oppvarmet BRA. Konsekvensen av dette er at for eksempel småhus ikke omfattes av kravet. Oslo kommune er kritisk til dette og gjentar derfor deler av uttalelsen fra 2015. En konsekvens av at småhus fremdeles ikke omfattes av forslag til endring kan være:

- Lokal energiproduksjon, bruk av varmepumpe, solenergi etc. vil bli lite stimulert for småhus.
- Mer bruk av bioenergi, som pellets og bioolje, i småhus som muligens vil påvirke den lokale luftkvaliteten negativt.
- Tap av fleksibilitet i energiforsyningen vil gi større belastning og høyere effekttopper i el-nettet. Det er allerede utfordringer ved stadig mer effektkrevende utstyr i boliger, eksempelvis induksjonstopper, vannkoker i tappevannskran til kjøkken, hurtigladere til elbiler etc.

Småhus utgjør en stor del av bygningsmassen i Norge. En stor del av prosjektene omfatter felles feltutbygginger med samme utbygger. For slike prosjekter er det mulig å holde byggekostnadene nede og samtidig legge til rette for felles infrastruktural i form av fleksible varme- og energisystemer. Det vil gi fremtidig eier og drifter av boligene større fleksibilitet og valgfrihet i bruksfasen med tanke på hvor energi for oppvarming kjøpes og hvilken energikilde som benyttes.

Småhus har ofte stor takflate som gir mulighet for å installere solcelle- og solfangeranlegg på tak, samt andre muligheter for lokal energiproduksjon på egen eiendom, eksempelvis varmepumper, geobrønner, etc. Denne type prosjekter har dermed ofte et godt potensiale for installering av ulike type løsninger. Krav om fleksible varmesystemer vil gi noe høyere investeringskostnader, men gi stort potensiale for besparelse i driftsfasen for slike bygg. Det finnes også ulike støtteordninger i dag som kan videreutvikles for å kompensere for økt investeringsbehov.

Ved å innføre et generelt krav, vil også fortettingsprosjekter som eksempelvis blokkbebyggelse større enn småhus og mindre enn 1000 m², omfattes.

Avslutningsvis bemerker Oslo kommune at kommunen ser at endringsforslaget vil kunne gi noe økte investeringskostnader for etablering av energifleksible oppvarmingsystemer og at byggebransjen vil mene at dette medfører urimelige ekstrakostnader. Oslo kommune mener likevel at hensynet til kortsiktige prosjektkostnader ikke kan gå på bekostning av den fleksibiliteten dette innebærer for eier og drifter av bygningen, de samfunnsøkonomiske effektene av reduserte investeringer i strømmettet, samt hensynet til klimautfordringene og de behovene for energieffektivisering det fører med seg.

Byrådsavdeling for byutvikling

Hanna E. Marcussen

